

Załącznik nr 1
do uchwały nr XVIII/113/08
Rady Gminy Narew
z dnia 29 października 2008 roku

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NA LATA 2008-2015 TRZEŚCIANKA

Gmina Narew

PAŹDZIERNIK 2008

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka miejscowości.....	5
2.1. Położenie.....	5
2.2. Rys historyczny.....	6
2.3. Zabytki i architektura wiejska.....	8
2.4. Demografia.....	10
2.5. Podmioty gospodarcze.....	11
2.6. Rolnictwo.....	12
2.7. Rynek pracy i bezrobocie.....	14
2.8. Środowisko naturalne.....	14
2.9. Infrastruktura techniczna.....	15
2.10. Pomoc społeczna i służba zdrowia.....	17
2.11. Parafia w Trześciance.....	18
2.12. Kultura i oświata.....	18
2.13. Turystyka.....	19
2.14. Ochotnicza straż pożarna.....	20
3. Analiza zasobów miejscowości.....	21
4. Analiza mocnych i słabych stron miejscowości.....	23
5. Priorytety rozwoju miejscowości.....	25
6. Zadania planowane do realizacji na lata 2008-2015.....	26
6.1. Charakterystyka planowanych inwestycji.....	26
6.2. Źródła finansowania inwestycji.....	28
6.3. Harmonogram realizacji inwestycji.....	28
7. Zakończenie.....	29
8. Bibliografia.....	30

1. WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem planowania strategicznego, określający zasoby, kierunki rozwoju wsi i działania, które należałoby realizować w celu zmniejszenia dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju w stosunku do terenów miejskich. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej rozwój obszarów wiejskich stanowi jedno z kluczowych wyzwań stojących przed samorządem lokalnym. Głównym instrumentem wspierającym rozwój wsi w latach 2007-2013 jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest realizowany na obszarze całego kraju. Wszystkie działania tego Programu są współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu są działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich opisane w czterech osiach priorytetowych:

- Oś 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego.
- Oś 2 – Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.
- Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.
- Oś 4 – Leader.

Na szczególną uwagę samorządów lokalnych zasługują dwa działania, zapisane w trzeciej osi priorytetowej Programu:

- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.
- Odnowa i rozwój wsi.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

1. Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki oraz kultury.
2. Kształtowania obszaru przestrzeni publicznej.
3. Budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych.
4. Zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne.
5. Odnawiania, eksponowania lub konserwacji budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci.
6. Kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Warunkiem niezbędnym do aplikowania o środki pomocowe z PROW w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” jest opracowanie i uchwalenie planu odnowy miejscowości dla wsi, w której realizowana będzie inwestycja.

Podstawę do opracowania planu odnowy miejscowości dla wsi Trześcianka stanowi Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007-2013, który został zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Narew nr XII/77/08 z dnia 17 lutego 2008 roku. Plan odnowy miejscowości dla wsi Trześcianka zawiera krótką charakterystykę miejscowości, inwentaryzację jej zasobów, analizę mocnych i słabych stron wsi oraz planowane działania wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Niniejszy dokument jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być w nim ujmowane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy Unii Europejskiej.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

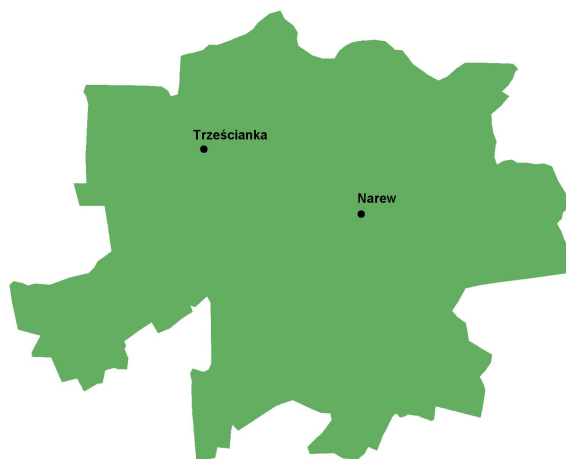
2.1 Położenie

Miejscowość Trześcianka jest jedną z największych miejscowości Gminy Narew, położoną w północno-zachodniej części gminy. Gmina Narew znajduje się w południowo – wschodniej części województwa podlaskiego i wchodzi w skład powiatu hajnowskiego. Gmina graniczy od zachodu z gminami Zabłudów oraz Bielsk Podlaski, od północy z gminą Michałowo, od wschodu z gminą Narewka, zaś od południa z gminami Czyże i Hajnówka.

Rys. 1 Położenie gminy Narew na tle województwa i kraju

Trześcianka położona jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 685, która stanowi fragment głównego szlaku komunikacyjnego pomiędzy Białymstokiem – stolicą województwa podlaskiego oraz miastem powiatowym Hajnówka. Zarówno od Białegostoku jak również od Hajnówki Trześcianka oddalona jest o około 30 km.

Rys. 2 Położenie miejscowości Trześcianka na tle Gminy Narew

2.2. Rys historyczny

Pierwsze informacje o miejscowości Trześcianka pochodzą z końca XV wieku, kiedy to istniał tu dwór *Trościanica* położony przy szlaku z Litwy do Korony. Założony został on między 1494 a 1504 rokiem, obok niego osiedlono przed 1541 rokiem chłopów królewskich starostwa bielskiego. Około 1560 roku „*dwor trostjanskij*” rozparcelowano i osadzono na nowo wieś *Trosczianicze*. Miejscowość została bardzo zniszczona podczas najazdu szwedzkiego, po czym odbudowana i ponownie zasiedlona. Ślady dawnego dworu Trościanica istnieją do dnia dzisiejszego jako wzgórek nazywany przez mieszkańców wsi Zamczyskiem. Na skutek wybuchu I wojny światowej, po roku 1915 prawie cała ludność Trześcianki została ewakuowana w głąb Rosji, gdzie przebywała przez następnych kilka lat do roku 1919. Po II wojnie światowej kilka rodzin na stałe wyjechało i osiedliło się w ZSRR. Nazwa Trześcianka jest nazwą topograficzną pochodzącą od nazwy rzeki Trościanica, prawdopodobnie dawnego dopływu rzeki Narew i oznacza rzekę porośniętą trzcina, przepływającą przez zarośla trzcinowe.

Z historią wsi Trześcianka nierozzerwalnie wiążą się dzieje tutejszej parafii prawosławnej. Początki cerkwi w Trześciance należy odnieść do XVI wieku, jednak miejsce lokalizacji jest trudne do ustalenia, gdyż sama miejscowość znajdowała się w tamtym okresie w nieco innym miejscu. Zachowany najstarszy dokument dotyczący cerkwi pochodzi z 1773 roku i mówi o drewnianej cerkwi pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła. W roku 1804 cerkiew należała do dekanatu białostockiego, a parafię stanowiły wsie Trześcianka, Soce, Białki, Saki, Ogrodniki i Iwanki. Na początku XIX wieku parafia liczyła 873 wiernych zamieszkałych w 283 domach. Wtedy też do parafii w Trześciance należała kaplica w Hoźnej.

W roku 1835 w wyniku pożaru cerkiew spłonęła. Z powodu braku świątyni dnia 11 maja 1835 roku parafia została zlikwidowana, zaś wiernych przeniesiono do sąsiedniej parafii w Puchłach. Dopiero w 1864 roku zebrane zostały potrzebne środki na budowę nowej świątyni, która została wzniesiona na miejscu tej spalonej. Konsekracja cerkwi pw. Archanioła Michała z bocznym ołtarzem ku czci Narodzenia Bogurodzicy odbyła się w 1867 roku. Natomiast w roku 1884 zbudowano dookoła

cerkwi ogrodzenie z kamienia polnego. Parafia w Trześciance została restytuowana w 1896 roku, natomiast księgi metrykalne były w niej prowadzone od roku 1885.

Trześcianka na przestrzeni lat była ważnym ośrodkiem oświatowym, a początki sięgają do roku 1850, kiedy to w uroczysku Stawok (gdzie znajdowały się budynki parafialne) została założona szkoła przez ks. Grzegorza Sosnowskiego. W późniejszym czasie powstała szkoła cerkiewno - parafialna z kursem nauczycielskim i klasą nauki rzemiosła. Godnym kontynuatorem propagowania oświaty był syn proboszcza ks. Flor Sosnowski, który w 1875 roku założył bibliotekę cerkiewno – parafialną, z której mogli korzystać wszyscy parafianie. W roku 1887 liczyła ona około 6 tys. pozycji. W Trześciance organizowane były kursy rzemiosła pod kątem potrzeb cerkiewnych, tj. złotnictwa, lakiernictwa, murarstwa, rzeźbiarstwa i tkactwa. Jednak podczas I wojny światowej działalność oświatowa parafii została przerwana, gdyż szkoła oraz budynki szkolne w uroczysku Stawok zostały doszczętnie zniszczone.

Po I wojnie światowej władze państwowe nie dały przyzwolenia na istnienie etatowej parafii w Trześciance. Uroczysko Stawok oddano w dzierżawę, zaś budynki szkolne w Trześciance przekazano szkole. Dopiero 22 lutego 1928 roku, w wyniku długotrwałych starań, państwo wyraziło zgodę na utworzenie w Trześciance filii etatowej parafii Narew. Do filii tej przyłączono również cerkiew i wiernych dawnej parafii w Puchłach. W czasie II wojny światowej restytuowana została samodzielna parafia w Trześciance, jednak plebania i siedziba proboszcza pozostały w Stawku. Według *Klirowoj Vedomosti z 1945 roku* liczba parafian wynosiła wówczas 1311 osób zamieszkałych w 321 domach. W kwietniu 1958 roku parafia w Trześciance, należąca do tej pory do diecezji białostockiej, weszła w skład diecezji warszawsko – bielskiej i pozostaje w niej do dnia dzisiejszego. W latach 70-tych ostatecznie zlikwidowano plebanię oraz budynki gospodarcze w uroczysku Stawok, zaś w 1979 roku wybudowano dom parafialny na działce obok cerkwi. Tym samym siedzibę plebańską ulokowano we wsi Trześcianka w sąsiedztwie cerkwi, szkoły i sklepu.

2.3. Zabytki i architektura wiejska

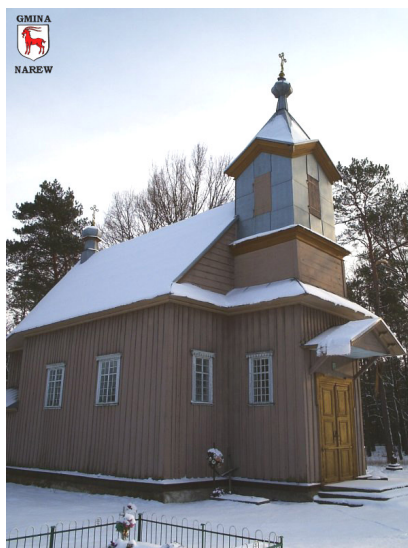
W miejscowości Trześcianka znajdują się dwa zabytkowe obiekty sakralne wpisane do rejestru zabytków:

1. Cerkiew parafialna pw. Św. Michała Archanioła wraz z ogrodzeniem – decyzja nr WKZ-5340/5/94 z dnia 9 marca 1994 roku, nr rejestru 784.

Rys. 3 Cerkiew parafialna pw. Św. Michała Archanioła w Trześciance

2. Cerkiew cmentarna pw. Ofiarowania Najświętszej Marii Panny – decyzja nr KL. WKZ-5340/28/77 z dnia 21 listopada 1997 roku – nr rejestru 412.

Rys. 4 Cerkiew cmentarna pw. Ofiarowania NMP w Trześciance

Trześcianka posiada także zabytkowy przestrzenny układ wsi, wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków decyzją nr KL. WKZ-5340/50/87 z dnia 2 marca 1988 roku (nr rejestru 691).

Rys. 5 Układ przestrzenny wsi Trześcianka z lotu ptaka

Trześcianka to wieś staroruska z piękną drewnianą zabudową. Miejscowość zachowała rozplanowanie przestrzenne z okresu pomiaru włócznej w XVI wieku, czyli układ obustronnie obudowanej ulicówki. Zabudowa wsi jest zwarta, zagrody gospodarskie są wydłużone i niezbyt szerokie. Ciasno ustawione domy w Trześciance zwrócone są frontami (szczytami) do ulicy, w głębi wąskich podwórzki znajdują się zabudowania gospodarcze. Uwagę przyciąga ich niezwykle zdobnictwo, piękna ornamentyka zwłaszcza wokół okien, w szczytach i narożach, malowana dodatkowo w jaskrawych, kontrastowych barwach, co jest charakterystyczne dla tego rejonu. Cały XVI wieczny układ wsi objęty jest ochroną konserwatorską a stara, malownicza zabudowa Trześcianki oraz pobliskich wsi Soce i Puchły ze względu na swoje architektoniczne i historyczne walory zyskała miano **Krainy Otwartych Okiennic**.

Rys. 6 Otwarte okiennice w Trześciance

2.4. Demografia

Zgodnie z ewidencją ludności gminy Narew na dzień 16 września 2008 roku w Trześciance zameldowanych było **257 mieszkańców** (127 mężczyzn oraz 130 kobiet). Mieszkańcy wsi stanowią ponad 6 % wszystkich mieszkańców gminy. W Trześciance znajduje się **149 gospodarstw domowych**. Liczbę mieszkańców wsi Trześcianka latach 2003-2007 przedstawia tabela 1.

Tab. 1 Liczba mieszkańców wsi Trześcianka w latach 2003-2007

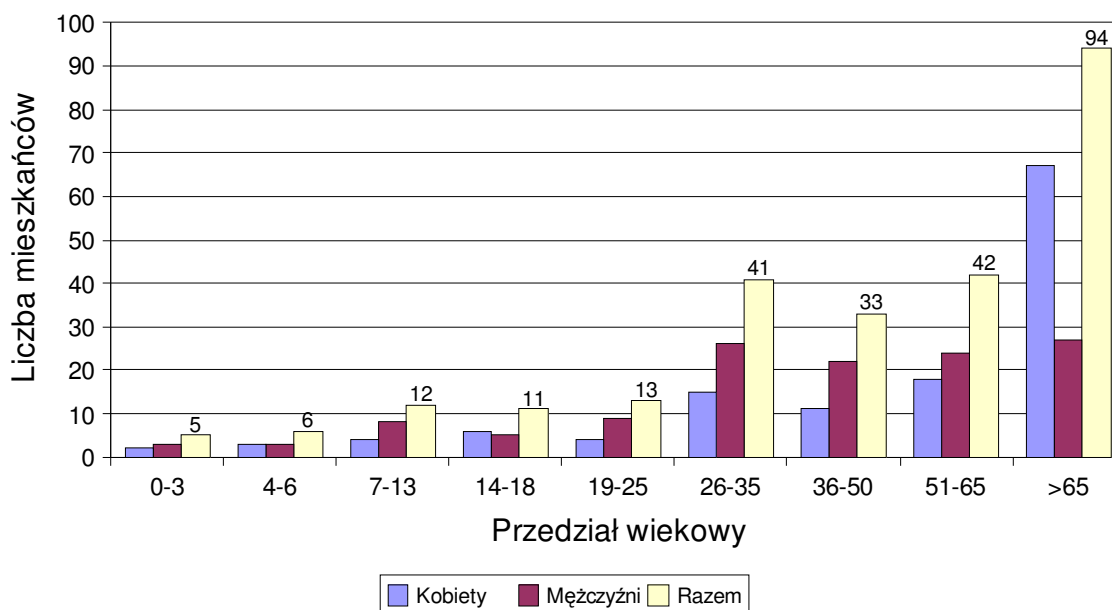
Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba mieszkańców	272	271	272	265	255

Źródło: Ewidencja ludności Urzędu Gminy Narew

W latach 2003-2005 liczba mieszkańców wsi Trześcianka utrzymywała się na stałym poziomie. Od roku 2006 widoczny jest spadek liczby mieszkańców wsi o 15 osób w roku 2008, tj. o około 6% w stosunku do roku 2005.

Strukturę demograficzną mieszkańców wsi Trześcianka w podziale na poszczególne grupy wiekowe oraz płeć na dzień 16 września 2008 roku przedstawia rysunek 7.

Mieszkańcy wsi Trześcianka

Rys. 7 Struktura demograficzna mieszkańców wsi Trześcianka.

Źródło: Ewidencja ludności Urzędu Gminy Narew

Wykres pokazuje, iż zdecydowaną większość mieszkańców stanowią ludzie starsi w wieku 51-65 lat – ponad 16% oraz mieszkańcy powyżej 65 lat – blisko 37%. W sumie osoby powyżej 50 roku życia stanowią w Trześciance ponad połowę wszystkich mieszkańców wsi. Natomiast najmniej liczną grupę wiekową stanowią dzieci w wieku do 6 lat – tylko 11 osób (4%). Dzieci i młodzież w wieku szkolnym oraz studenci stanowią około 14% wszystkich mieszkańców wsi Trześcianka. Struktura demograficzna wsi Łosinka wyraźnie ukazuje znaczącą przewagę w społeczeństwie ludzi starszych. Tendencja ta utrzymuje się na terenie wszystkich miejscowości Gminy Narew.

2.5. Podmioty gospodarcze

W miejscowości Trześcianka zarejestrowanych jest kilka podmiotów gospodarczych, które prowadzą głównie działalność handlową oraz usługową. Zgodnie z danymi z ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Gminy Narew, na dzień 16 września 2008 w Trześciance zarejestrowanych było **10 podmiotów gospodarczych**, opisanych w tabeli 2.

Tab. 2 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Trześciance.

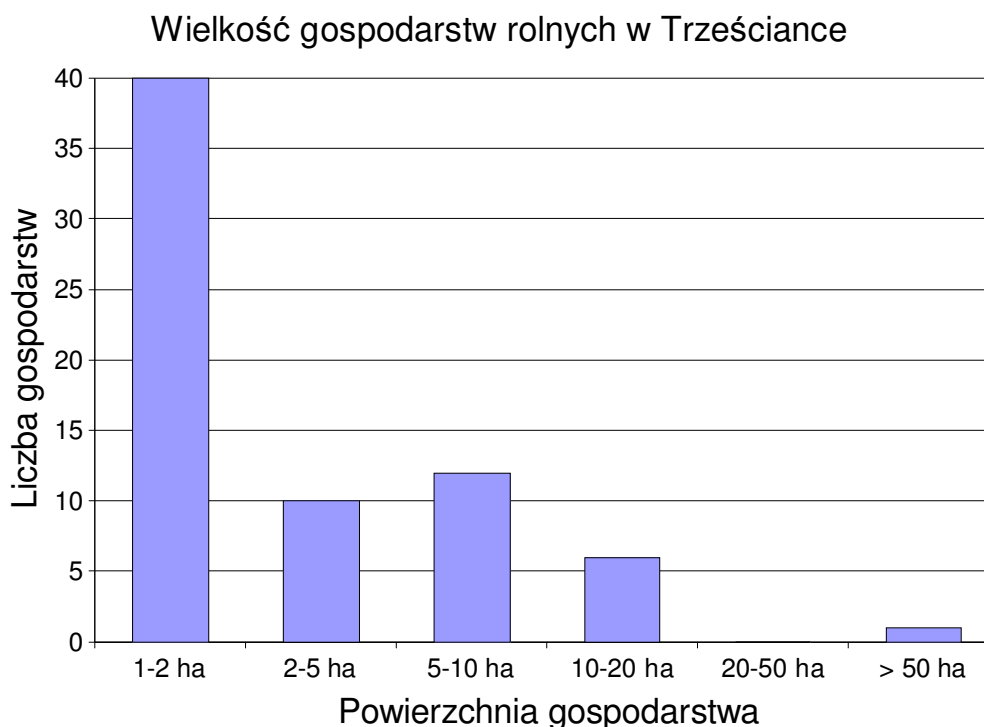
Lp.	Nazwa podmiotu	Profil działalności zgodnie z PKD
1.	Kotowicz Maria ZPHU „SKÓREX”	Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich
2.	Wasiluk Elżbieta	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach
3.	Maksymiuk Michał	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn rolniczych i leśnych
4.	Omeljaniuk Lucyna	Produkcja pozostałych wyrobów betonowych, cementowych i gipsowych
5.	Jakubowska Katarzyna Elżbieta	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych
6.	Szafrański Mirosław	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni oraz działalność w zakresie architektury

7.	Stachwiuk Piotr	Doradztwo, transport drogowy i kolejowy towarów, sprzedaż hurtowa i detaliczna oraz inne rodzaje działalności
8.	Stachwiuk Olga	Działalność artystyczna, działalność usługowa związana z drukiem, produkcja filmów i nagrań wideo, wydawanie książek
9.	Rybiński Jarosław	Roboty budowlane
10.	Barbara Sadowska „U Barbary” Sklep odzieżowy	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach

Źródło: Ewidencja działalności gospodarczej Urzędu Gminy Narew

2.6. Rolnictwo

Gospodarstwa rolne stanowią większą część wszystkich gospodarstw domowych w miejscowości Trześcianka – spośród 149 gospodarstw domowych **69 gospodarstw posiada użytki rolne**. Zgodnie z ewidencją podatkową Urzędu Gminy Narew w Trześciance zarejestrowanych jest **78 rolników**. Charakterystykę gospodarstw rolnych pod względem wielkości gospodarstwa prezentuje rysunek 8.

Rys. 8 Charakterystyka gospodarstw rolnych pod względem wielkości gospodarstwa

Źródło: Ewidencja podatkowa Urzędu Gminy Narew

W strukturze gospodarstw rolnych zdecydowanie najwięcej jest gospodarstw o powierzchni do 2 ha – 40 gospodarstw, zaś najmniej gospodarstw dużych powyżej 50 ha – 1 gospodarstwo. Łączna powierzchnia tych gospodarstw rolnych w obrębie wsi Trześcianka wynosi **391,5653 ha**, z czego grunty orne łąki i pastwiska zajmują **367,1293 ha**, natomiast lasy – **24,4360 ha** (źródło: ewidencja podatkowa Urzędu Gminy Narew). Grunty rolne w obrębie Trześcianki posiadają również osoby zamieszkałe w innych miejscowościach.

Charakterystyka wszystkich gruntów w obrębie geodezyjnym nr 36 (Trześcianka), zgodnie z ewidencją gruntów prowadzoną przez Starostwo Powiatowe w Hajnówce przedstawiona jest w tabeli 3.

Tab. 3 Charakterystyka gruntów w obrębie geodezyjnym nr 36 – Trześcianka

Lp.	Wyszczególnienie	Klasy	Powierzchnia
Grunty orne, łąki, pastwiska, sady, lasy			2080,2143
1.	Użytki orne	IIIb, IVa, IVb, V, VI	671,4382
2.	Łąki	IV, V, VI	462,1517
3.	Pastwiska	III, IV, V, VI	248,3270
4.	Sady	IIIb, IVa, IVb, V, VI	2,2593
5.	Lasy i zakrzaczenia	III, IV, V, VI	696,0381
Pozostałe grunty			160,1851
5.	Zabudowa wiejska na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach	IIIb, IVa, IVb, IV, V, VI	49,2695
6.	Tereny budowlane	-	5,1800
7.	Drogi	-	62,8779
8.	Kopalnie	-	3,4200
9.	Wody płynące	-	25,9300
10.	Nieużytki	-	13,5077
RAZEM			2240,3994

Źródło: Ewidencja gruntów Starostwa Powiatowego w Hajnówce

Jako główne rodzaje zasiewów i ziemioplodów uprawianych na tym terenie wymienić można zboża (łącznie z kukurydzą), ziemniaki, rośliny przemysłowe (buraki cukrowe, rzepak), rośliny pastewne oraz warzywa.

2.7. Rynek pracy i bezrobocie

Dzięki dobrze prosperującym lokalnym zakładom pracy na terenie Gminy Narew (szczególnie dzięki zakładom firmy Pronar Spółka z o.o.), mieszkańcy gminy nie mają większych problemów ze znalezieniem pracy – dotyczy to również mieszkańców wsi Trześcianka. Poza tym część mieszkańców utrzymuje się z pracy w rolnictwie w swoich gospodarstwach.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Hajnówce na koniec roku 2007 stopa bezrobocia w powiecie hajnowskim wynosiła **7,5 %** przy stopie bezrobocia w województwie **10,7%**. W gminie Narew na koniec roku 2007 odnotowano **115 bezrobotnych** (dane GUS). Dane te jednak nie uwzględniają osób bezrobotnych, biernych zawodowo i nie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy – bezrobocie ukryte. Istnieje ono we wszystkich miejscowościach Gminy Narew, w mniejszym lub większym stopniu, w tym również w Trześciance.

2.8. Środowisko naturalne

Miejscowość Trześcianka znajduje się w północno – zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie hajnowskim. Cały powiat hajnowski położony jest w niezwykle malowniczej części województwa podlaskiego, na terenie najzdrowszego ekologicznie obszaru określanego jako „**Zielone Płuca Polski**”. W obrębie geodezyjnym Trześcianka tereny leśne zajmują ponad 600 ha. W odległości około 20 km od Trześcianki biorą swój początek lasy **Puszczy Białowieskiej**, które na terenie gminy Narew zajmują 2963 ha. Puszcza Białowieska jest obiektem przyrodniczym o wyjątkowych i niepowtarzalnych walorach fauny, wpisanym na listę Dziedzictwa Światowego UNESCO. W Puszczy stwierdzono występowanie blisko 400 gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową. Z chronionych ssaków można tu spotkać: kreta, zająca bielaka, wiewiórkę, bobra, wilka, rysia, wydrę, gronostaja, łasicę oraz oczywiście króla Puszy – żubra.

Drugim ważnym obiektem środowiska naturalnego gminy Narew jest Dolina Górnej Narwi oraz sama rzeka Narew. Jej ponad trzydziestokilometrowy odcinek przebiega praktycznie przez środek granic administracyjnych gminy. Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych dolin rzecznych w Polsce i stanowi obok

Bagien Biebrzańskich jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Ze względu na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze dolina rzeki Narew (nazywana Polską Amazonią) została zaliczona do obszarów chronionych Unii Europejskiej NATURA 2000.

W pobliżu wsi Trześcianka znajdują się dwa ciek wodne – rzeczki Małynka i Rudnia, które są prawym dopływem rzeki Narew.

2.9. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

Miejscowość Trześcianka zlokalizowana jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 685 o nawierzchni bitumicznej (asfaltowej), która w całej Gminie Narew ma długość 22,5 km. Natężenie ruchu na odcinku drogi wojewódzkiej nr 685 we wsi Trześcianka wynosi około 2100 pojazdów na dobę. Przy drodze wojewódzkiej w Trześciance zlokalizowane są dwa przystanki autobusowe, które są niestety w złym stanie technicznym. Zarządcą i administratorem drogi jest Wojewódzki zarząd Dróg w Białymstoku. Od drogi wojewódzkiej odchodzą 4 drogi powiatowe:

1. Droga powiatowa nr 03435 Trześcianka – Soce o długości 3,8 km i nawierzchni gruntowej.
2. Droga powiatowa nr 03436 Trześcianka – Puchły o długości 5 km i nawierzchni żwirowej.
3. Droga powiatowa nr Trześcianka – Białki o długości 4,8 km i nawierzchni bitumicznej.
4. Droga powiatowa nr Trześcianka – Saki o długości 3 km i nawierzchni częściowo żwirowej i częściowo bitumicznej.

Zarządcą i administratorem dróg powiatowych jest Powiatowy Zarząd Dróg z siedzibą w Hajnówce.

W Trześciance znajduje się także droga gminna o nawierzchni żwirowej, odchodząca od drogi wojewódzkiej nr 685 i prowadząca w stronę cmentarza oraz inna droga gminna do gospodarstw domowych. Zarządcą i administratorem dróg gminnych jest Referat Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Narew.

Infrastruktura zaopatrzenia w wodę

Miejscowość Trześcianka korzysta z ujęcia wody zlokalizowanego w miejscowości Iwanki. Woda pobierana jest przez 24 godziny na dobę z przeznaczeniem na potrzeby socjalno-bytowe i produkcyjne wsi. Stacja ujęcia wody w Iwankach wyposażona jest w studnię wierconą o głębokości 80 metrów, pompę głębinową, 4 filtry (odżelaziacze i odmanganiacze), 2 zbiorniki wyrównawcze o pojemności 50 m³ każdy, zestaw hydroforowy, chlorator, pompę do płukania filtrów oraz wodomierze. Urządzeniem oczyszczającym ścieki powstające z wód popłucznych jest 4 komorowy osadnik wykonany z kręgów żelbetowych o pojemności użytkowej 10,2 m³. Wody popłuczne po odstaniu w osadniku są odprowadzane do rowu melioracyjnego Ruda Zacisówka. Gmina Narew posiada ważne do 31 stycznia 2013 roku pozwolenie wodno-prawne na korzystanie z wód w miejscowości Iwanki.

W miejscowości Trześcianka woda doprowadzona jest do gospodarstw domowych poprzez sieć wodociągową o łącznej długości 5920 m. Gospodarstwa przyłączone są do sieci poprzez 152 przyłącza o łącznej długości 2643 m.

Infrastruktura odprowadzania i oczyszczania ścieków

Miejscowość Trześcianka nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej ani oczyszczalni ścieków. Zgodnie z ewidencją umów na odbieranie nieczystości ciekłych od właścicieli nieruchomości, we wsi Trześcianka jedynie 56 gospodarstw posiada zbiorniki bezodpływowe na ścieki. Ścieki są odbierane wozem asenizacyjnym przez pracowników Referatu Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Narew.

Odprowadzanie odpadów stałych

W gminie Narew odpady stałe składowane są na wysypisku komunalnym o powierzchni 2,76 ha położonym niedaleko miejscowości Narew. Wysypisko wypełnione jest w około 17% i mogą z niego korzystać wszyscy mieszkańcy gminy. Wyposażone jest ono w niezbędne urządzenia takie jak waga, brodzik, piezometr oraz ładowarko-ugniatarka.

Dodatkowo gospodarstwa w gminie Narew posiadają podpisane umowy z firmami świadczącymi usługi odbioru odpadów stałych. Zgodnie z ewidencją umów

zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w miejscowości Trześcianka właściciele gospodarstw podpisali takie umowy z firmą MPO Białystok – 83 umowy.

Problem nadal stanowią dzikie wysypiska odpadów, zajmujące przeważnie wyrobiska poeksploatacyjne.

Infrastruktura energetyczna i telekomunikacyjna

Miejscowość Trześcianka jest całkowicie zelektryfikowana – wszystkie gospodarstwa domowe posiadają przyłącza elektroenergetyczne. Zarządcą infrastruktury elektroenergetycznej jest Zakład Energetyczny w Bielsku Podlaskim. We wsi przebiega linia telekomunikacyjna oraz znajduje się centrala telefoniczna, właścicielem której jest Telekomunikacja Polska S.A. Do centrali przyłączonych jest obecnie 92 abonentów telefonii stacjonarnej. Ponadto centrala zapewnia usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu. Miejscowość pokryta jest częściowo zasięgiem telefonii komórkowej GSM krajowych operatorów.

2.10 Pomoc społeczna i służba zdrowia

Mieszkańcy Trześcianki mogą korzystać z pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narwi, który pracuje od poniedziałku do piątku. W miejscowości Trześcianka funkcjonuje ponadto **Dom Pomocy Społecznej**, który znajduje się przy cerkwi. Kierownikiem ośrodka jest proboszcz parafii w Trześciance ks. Jerzy Ochrymiuk.

Rys. 9 Dom Pomocy Społecznej w Trześciance

W miejscowości Narew funkcjonuje gminny ośrodek zdrowia, w którym wszyscy mieszkańcy gminy Narew mogą skorzystać z pomocy lekarza. Pacjenci są przyjmowani od poniedziałku do piątku.

2.11 Parafia w Trześciance

Parafię prawosławną w Trześciance tworzą następujące miejscowości: Trześcianka, Białki, Iwanki, Ogrodniki, Saki oraz Żywkowo (gmina Zabłudów). Proboszczem parafii jest **ks. Jerzy Ochrymiuk**. Na terenie parafii w Trześciance znajduje się **cerkiew pw. Św. Michała Archanioła** oraz **kaplica cmentarna pw. Ofiarowania Najświętszej Marii Panny**. Przy parafii prężnie działa istniejący od 2000 roku Dom Pomocy Społecznej.

Obrządki religijne stanowią ważny aspekt życia mieszkańców Trześcianki. Wierni wyznania rzymskokatolickiego mogą uczęszczać na nabożeństwa do kościoła w Narwi, natomiast wyznawcy obrządku prawosławnego do cerkwi w Trześciance. Główne święta parafialne Trześcianki obchodzone są 21 września (Narodzenie Najświętszej Marii Panny oraz 21 listopada (Św. Archanioła Michała).

2.12 Kultura i oświata

W miejscowości Trześcianka funkcjonuje filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Narwi, która zlokalizowana jest w budynku świetlicy wiejskiej. Na koniec roku 2006 filia miała zarejestrowanych 66 czytelników, którzy mogli korzystać księgozbioru liczącego 5536 woluminów. Księgozbiór filii bibliotecznej w Trześciance jest rokrocznie powiększany. Od roku 2008 mieszkańcy wsi mogą dodatkowo bezpłatnie korzystać w bibliotece z Internetu.

W świetlicy wiejskiej w Trześciance odbywają się zebrania wiejskie, budynek służy jako lokal wyborczy oraz organizowane są imprezy dla mieszkańców gminy przez Gminną Bibliotekę Publiczną. Biblioteka zorganizowała kilka takich imprez: koncert pod hasłem „Bawimy się bez alkoholu” (2005 r.), Wieczór Wigilijny (2006 r.), spotkanie noworoczne „Szcudry Wieczar” (2007 r.). W budynku świetlicy wolny czas spędza młodzież z Trześcianki i sąsiednich sołectw, która ma możliwość korzystania z siłowni, stołu do tenisa stołowego oraz może oglądać telewizję, czytać

prasę lub słuchać muzyki. Sala świetlicy jest często wypożyczana przez mieszkańców wsi i okolic na różne imprezy okolicznościowe. W budynku świetlicy znajduje się także strażnica Ochotniczej Straży Pożarnej w Trześciance.

Obecnie budynek świetlicy w Trześciance stanowi jedyny w okolicy budynek użyteczności publicznej na terenie kilku sołectw. Jest on w złym stanie technicznym i wymaga w najbliższym czasie generalnego remontu i przebudowy. Zły stan techniczny budynku nie zachęca do spotkań mieszkańców wsi, którzy mogliby się w ten sposób integrować, aktywizować oraz wychodzić z nowymi inicjatywami.

W Trześciance funkcjonowała przez pewien czas szkoła podstawowa. Obecnie wszyscy uczniowie z Trześcianki są dowożeni na zajęcia szkolne do Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Narwi.

2.13. Turystyka

Turyści przybywający do miejscowości Trześcianka wiążą ją przede wszystkim ze wspomnianą już Krainą Otwartych Okiennic, do której zaliczone są także pobliskie Soce i Puchły. Marka ta jest znana już nie tylko w kraju, ale i na świecie. Niestety turyści przybywający do Krainy Otwartych Okiennic nie mają się gdzie zatrzymać na dłuższy pobyt. Najbliższy hotel („Zajazd pod Akacją”) zlokalizowany jest w oddalonej o około 10 km Narwi. W Gminie Narew istnieje też kilka atrakcyjnych kwater agroturystycznych, jednak niestety żadna z nich nie jest zarejestrowana w Trześciance. W miejscowości brakuje również bazy gastronomicznej – ogólnie jest to problem całej Gminy Narew. Miejscowości Trześcianka, Soce i Puchły łączy zielony Szlak Krainy Otwartych Okiennic.

Rys. 10 Bocianie gniazdo

Przez Trześciankę przebiegają również dwa inne szlaki turystyczne. Pierwszy z nich rowerowy Podlaski Szlak Bociani to pierwszy markowy produkt turystyczny w Polsce. Jest on zlokalizowany w pobliżu miejsc występowania skupisk bocianów, które na trwałe wpisały się w krajobraz Podlasia. Drugim szlakiem turystycznym jest pieszy Szlak Świątyń Prawosławnych promujący kulturę prawosławia podlaskiej ziemi, na którym zlokalizowanych jest wiele unikalnych zabytków architektury sakralnej.

2.14. Ochotnicza straż pożarna

Ochotnicza Straż Pożarna w Trześciance czuwa nad bezpieczeństwem wsi oraz innych miejscowości w Gminie Narew i przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Jednostka w Trześciance posiada własną strażnicę położoną w centrum miejscowości (budynek świetlicy wiejskiej). Na wyposażeniu OSP Trześcianka znajduje się min. strażacki wóz bojowy oraz inny niezbędny sprzęt strażacki. Jednostka w Trześciance znajduje się w Krajowym Systemie Ratownictwa Drogowego.

Ochotnicza straż pożarna liczy 20 członków, w tym 2 naczelników OSP. Wśród strażaków 5 osób posiada uprawnienia do obsługi sprzętu, 4 osoby mają ukończony kurs obsługi sprzętu radiowego oraz 3 osoby ukończony kurs medyczny.

3. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Zasoby to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie lub w przyszłości w budowaniu oraz realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. W analizie zasobów miejscowości Łosinka uwzględniono następujące kategorie zasobów:

- Środowisko przyrodnicze.
- Środowisko kulturowe.
- Dziedzictwo religijne i historyczne.
- Obiekty i tereny.
- Gospodarka i rolnictwo.
- Sąsiedzi i przyjezdni.
- Instytucje, ludzie, organizacje społeczne.

Tab. 4 Charakterystyka zasobów wsi Trześcianka

Rodzaj zasobu	Znaczenie zasobu			
	Brak	Małe	Średnie	Duże
Środowisko przyrodnicze				
Walory krajobrazu		X		
Walory klimatu (mikroklimat, wiatr)	X			
Walory szaty roślinnej (np. runo leśne)	X			
Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty		X		
Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	X			
Osobliwości przyrodnicze	X			
Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)		X		
Środowisko kulturowe				
Walory architektury wiejskiej				X
Walory zagospodarowania przestrzennego				X
Osobliwości kulturowe (np. gwara)				X
Zabytki				X
Zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
Miejsca i przedmioty kultu			X	
Święta, odpusty				X
Tradycje, obrzędy				X
Legends, podania, fakty historyczne		X		
Ważne postacie historyczne	X			

Rodzaj zasobu	Znaczenie zasobu			
	Brak	Małe	Średnie	Duże
Obiekty i tereny				
Działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
Działki pod zakłady usługowe i przemysłowe	X			
Pustostany mieszkaniowe, magazynowe	X			
Tradycyjne obiekty wiejskie (kuźnie, młyny)		X		
Miejsca spotkań publicznych (świetlice)				X
Miejsca sportu i rekreacji				X
Szlaki turystyczne				X
Atrakcje turystyczne				X
Gospodarka i rolnictwo				
Specyficzne produkty (hodowle, uprawy)	X			
Kwatery agroturystyczne	X			
Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe		X		
Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
Korzystne położenie (sąsiedztwo dużego miasta, atrakcji turystycznych)				X
Ruch tranzytowy				X
Przyjezdni stali lub sezonowi			X	
Ludzie, instytucje, organizacje społeczne				
Szkoła	X			
Domy kultury, biblioteki				X
Placówki opieki społecznej i ośrodki zdrowia				X
Ochotnicza Straż Pożarna				X
Parafia				X
Stowarzyszenia	X			

Charakterystyka zasobów miejscowości Trześcianka pozwala na określenie mocnych i słabych stron wsi, w kontekście potencjalnych, przyszłych inwestycji.

4. ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON

W celu określenia mocnych i słabych stron miejscowości Trześcianka wykorzystano bardzo wygodne narzędzie planistyczne, jakim jest analiza SWOT. Jest to analiza mająca na celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości oraz najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse oraz zagrożenia wsi w okresie kilku najbliższych lat.

Mocne strony miejscowości Trześcianka to:

1. Korzystne położenie terytorialne (wzdłuż głównego szlaku komunikacyjnego gminy oraz w bliskim sąsiedztwie Białegostoku i Hajnówki).
2. Dobre uzbrojenie wsi w podstawową infrastrukturę techniczną (wodociąg, energetyka, telekomunikacja).
3. Zabytki architektury sakralnej.
4. Duże walory architektury wsi – Kraina Otwartych Okiennic.
5. Szlaki turystyczne przebiegające przez miejscowość.
6. Duża liczba turystów polskich i zagranicznych przejeżdżających przez wieś w stronę Białowieży i Puszczy Białowieskiej.
7. Bogata tradycja ludowa i obrzędy.
8. Dobrze wyposażona biblioteka (punkt bezpłatnego dostępu do Internetu).
9. Działający Dom Pomocy Społecznej i ochotnicza straż pożarna.
10. Bliskość Doliny Rzeki Narew.

Słabe strony miejscowości Trześcianka to:

1. Malejąca liczba mieszkańców.
2. Starzejące się społeczeństwo miejscowości.
3. Brak dużych zakładów pracy.
4. Brak kwater agroturystycznych oraz uboga infrastruktura turystyczna.
5. Brak infrastruktury odprowadzania ścieków (niewielka ilość przydomowych zbiorników bezodpływowych).

6. Wymagający generalnego remontu budynek świetlicy wiejskiej i OSP.
7. Zniszczony i niebezpieczny chodnik tylko z jednej strony ulicy – brak możliwości bezpiecznego poruszania się pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej o natężeniu ruchu około 2100 pojazdów na dobę.
8. Bardzo zniszczone przystanki autobusowe.

Szanse miejscowości Trześcianka:

1. Możliwość wykorzystania środków Unii Europejskiej na rozwój miejscowości.
2. Współpraca z innymi miejscowościami.
3. Rozwój turystyki.
4. Rozwój gospodarstw agroturystycznych.

Zagrożenia miejscowości Trześcianka:

1. Dalsze wyludnianie się miejscowości.
2. Wzrost patologii społecznych.
3. Niestabilny system prawny w Polsce.
4. Niestabilność polityczna państwa opóźniająca wdrażanie funduszy Unii Europejskiej.

5. PRIORYTETY ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

Aby określić zadania inwestycyjne i harmonogram ich realizacji określone zostały priorytety rozwoju miejscowości Trześcianka, do których zaliczono:

1. Konieczność przeprowadzenia remontu generalnego i przebudowy świetlicy wiejskiej (siedziby filii bibliotecznej w Trześciance), w której odbywają imprezy gminne, spotkania młodzieży, posiedzenia obwodowej komisji wyborczej, a także terenu wokół budynku.
2. Konieczność wymiany przystanków autobusowych.
3. Pilny remont chodnika dla pieszych.
4. Remont drogi gminnej do gospodarstw domowych
5. Modernizacja oświetlenia ulicznego.
6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przez właścicieli posesji.
7. Odtworzenie zegara na dzwonnicy cerkwi parafialnej.

Kolejność realizacji poszczególnych zadań jest uzależniona od posiadania odpowiednich dokumentacji i uzgodnień prawnych (w tym dokumentacji technicznych i kosztorysów) oraz od posiadania lub uzyskania odpowiednich środków finansowych na realizację zadań.

6. ZADANIA PLANOWANE DO REALIZACJI NA LATA 2008 – 2015.

6.1. Charakterystyka planowanych inwestycji

W latach 2008 – 2015 w miejscowości Trześcianka planowany jest do zrealizowania szereg inwestycji, przyczyniających się do rozwoju i odnowy wsi, a także poprawiających warunki życia mieszkańców.

1. Remont generalny oraz przebudowa budynku świetlicy wiejskiej i OSP oraz terenu wokół budynku.

Inwestor: Gmina Narew.

Zakres prac: Wykonanie ocieplenia i elewacji budynku, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie podłóg i stropu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej, budowa toalety wewnętrznej oraz zbiornika bezodpływowego na ścieki lub przydomowej oczyszczalni ścieków, budowa podjazdu i miejsc parkingowych, zasadzenie zieleni.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

2. Przebudowa przystanków autobusowych

Inwestor: Gmina Narew.

Zakres prac: Demontaż starych przystanków, wykonanie nawierzchni z kostki betonowej pod przystankami, budowa zatoczek do zatrzymywania się autobusów (w miarę możliwości), postawienie dwóch nowych przystanków.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

3. Remont chodnika dla pieszych.

Inwestor: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku (przy finansowym wsparciu Gminy Narew).

Zakres prac: Remont chodnika dla pieszych z jednej strony jezdni przez całą miejscowość Trześcianka.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

4. Remont drogi gminnej do gospodarstw domowych.

Inwestor: Gmina Narew

Zakres prac: Przebudowa drogi na odcinku około 200 m.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

5. Modernizacja oświetlenia ulicznego.

Inwestor: Gmina Narew

Zakres prac: Wymiana lamp na lampy energooszczędne.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Inwestor: Właściciele posesji

Zakres prac: Budowa ekologicznych, przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

6. Odtworzenie zegara na dzwonnicy cerkwi parafialnej.

Inwestor: Parafia prawosławna w Trześciance

Zakres prac: Odrestaurowanie dzwonnicy cerkwi parafialnej i odtworzenie znajdującego się na niej zegara.

Stan realizacji: Zamierzenie inwestycyjne.

6.2. Źródła finansowania inwestycji

Tab. 5 Finansowanie inwestycji planowanych we wsi Łosinka na lata 2008-2015

Lp.	Nazwa zadania	Koszt ogólny	Źródła finansowania		
			UE	Samorząd	Inne
1.	Remont generalny oraz przebudowa budynku OSP i świetlicy wiejskiej oraz terenu wokół budynku	200 000	150 000	50 000	0
		100%	75%	25%	0%
2.	Przebudowa przystanków autobusowych	60 000	45 000	15 000	0
		100%	72%	25%	0%
3.	Remont chodnika dla pieszych	350 000	262 500	87 500	0
		100%	75%	25%	0%
4.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	100 000	75 000	25 000	0
		100%	75%	25%	0%
5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (ok. 30 sztuk)	120 000	90 000	0	30 000
		100%	75%	0%	25%
6.	Modernizacja drogi gminnej do gospodarstw	60 000	45 000	15 000	0
		100%	75%	25%	0%
7.	Odtworzenie zegara na dzwonnicy cerkwi parafialnej	30 000	22 500	0	7 500
		100%	75%	0%	25%
RAZEM		920 000	690 000	192 500	37 500
		100%	75%	21%	4%

6.3. Harmonogram realizacji inwestycji

Tab. 6 Harmonogram realizacji inwestycji planowanych we wsi Łosinka na lata 2008-2015

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Remont generalny oraz przebudowa budynku OSP i świetlicy wiejskiej oraz terenu wokół budynku		◆	◆	◆	◆			
2.	Przebudowa przystanków autobusowych		◆		◆				
3.	Remont chodnika dla pieszych		◆	◆	◆				
4.	Modernizacja oświetlenia ulicznego		◆						
5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków				◆	◆	◆	◆	◆
6.	Modernizacja drogi gminnej do gospodarstw			◆					
7.	Odtworzenie zegara na dzwonnicy cerkwi parafialnej			◆					

7. ZAKOŃCZENIE

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości został opracowany przy udziale mieszkańców wsi Łosinka i stanowi on główny dokument planistyczny rozwoju miejscowości. Zadania ujęte w planie wynikają z analizy zasobów, mocnych i słabych stron wsi oraz priorytetów rozwoju miejscowości Łosinka. Określone zadania są spójne z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007-2013, który został zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Narew nr XII/77/08 z dnia 17 lutego 2008 roku.

Plan Odnowy Miejscowości dla wsi Łosinka jest dokumentem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być w nim ujmowane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy Unii Europejskiej.

8. BIBLIOGRAFIA:

1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007-2013.
2. Gmina Narew – mapa turystyczna
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narew – 1999 rok
4. Ewidencja ludności Urzędu Gminy Narew
5. Ewidencja działalności gospodarczej Urzędu Gminy Narew
6. Ewidencja podatkowa Urzędu Gminy Narew
7. Dane z Referatu Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Narew.
8. Ewidencja gruntów Starostwa Powiatowego w Hajnówce
9. Strona internetowa Gminy Narew: www.narew.gmina.pl
10. Strona internetowa GUS: www.stat.gov.pl